

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Ieperstraat 10-12

Oostende, West-Vlaanderen

2025K311

ARCHEOLOGIENOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

RUBEN WILLAERT NV

8200 SINT-MICHIELS-BRUGGE

TEN BRIELE 14 | BUS 15

AUTEUR:

Wouter Van Goidsenhoven

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2025

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV. Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	5
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuw residentieel woonproject aan de leperstraat in Oostende. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 1482 m², over het volledige projectgebied worden bodemingrepen voorzien

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het projectgebied is gelegen binnen de vastgestelde archeologische zone van de historische stadskern van Oostende. Het plangebied situeert zich noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 100 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 300 m² bedraagt.

RUBEN WILLAERT NV is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2025K311	
ERKENNINGNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0069	
<i>BOUNDING GEOMETRY</i>	X ₁ : 48412	Y ₁ : 213970
	X ₂ : 48507	Y ₂ : 214038
KADASTER	Oostende, Afdeling 1, Sectie A, nr's: 1651g16, 1651k17	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Figuur 1	

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de afbraak van een bestaand appartementencomplex en de realisatie van een nieuwe meergezinswoning met bijhorende ondergrondse parking, wadi en groenzone ter hoogte van Ieperstraat 10-12 te Oostende. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1482 m² en is gelegen binnen de archeologische zone van de historische stadskern van Oostende. Het huidige gebouw heeft een oppervlakte van ca. 915 m² en is volledig onderkelderd tot op een diepte van ca. 3 m onder het huidige maaiveld. Na de sloop van de aanwezige infrastructuur wordt een nieuwbouw (905 m²) gerealiseerd die eveneens voorzien is van een ondergronds volume. Deze nieuwe kelder heeft een oppervlakte van ca. 1140 m² en valt grotendeels samen met de bestaande kelder. Daarnaast wordt nieuwe groenzone en een wadi gerealiseerd. Deze worden aangelegd tot ca. 50 cm onder het huidige maaiveld.

De stad Oostende is gelegen in de kuststreek en gaat terug op een nieuwe stichting op het eind van de 14^e eeuw na de teloorgang van het oorspronkelijke Oostende dat gelegen was op het oostelijke uiteinde van de Testerep, dat van het vaste land gescheiden werd door de Testerepvluit. Het plangebied bevindt zich ten zuiden van deze nieuw gestichte stad. De samengestelde Quartairgeologische kaart geeft aan dat het plangebied gelegen is ter hoogte van een verzande getijdengeul. Dit impliceert dat er geen verwachting is inzake resten die dateren van voor de dichtslibbing van dit geulsysteem. Vanwege de bebouwde toestand van het plangebied en de omgeving geeft de bodemkaart geen informatie weer met betrekking tot de bodemopbouw of bewaringsomstandigheden.

Uit het historisch cartografische materiaal kan afgeleid worden dat het plangebied zich bevindt ter hoogte van de vroegmoderne stadsversterkingen. Op de Deventerkaart is de 16^e-eeuwse situatie te zien waarbij de havengeul oorspronkelijk langs de westzijde van de stad liep. Ter hoogte van het plangebied is geen bebouwing weergegeven, mogelijk werd de omgeving van het plangebied aangesneden door deze oudere havengeul. Rondom de stad zijn nog geen versterkingen weergegeven. Vanaf de 2^e helft van de 16^e eeuw barsten de godsdiensttroebelen los in de Lage Landen. De stad wordt door de opstandelingen versterkt. In aanloop naar het 'Beleg van Oostende' steken de Geuzen de dijken door. Hierdoor wordt de omgeving van Oostende terug onderworpen aan de getijdenwerking van de zee waardoor uiteindelijk een nieuwe inbraakgeul langs de oostzijde van de stad wordt gevormd tot havengeul. Op het plan van Georg Braun is deze nieuwe situatie te herkennen. Het plangebied is gelegen aan de periferie van de verdedigingswerken. Uiteindelijk moeten de opstandelingen zich in 1604 overgeven aan de Spaanse bezetter. Tijdens de 17^e eeuw worden de vesten verbouwd naar het model van Vauban. Ook gedurende het Franse en Hollandse bewind worden de vesten meerdere malen verbouwd en uitgebreid. Op de Ferrariskaart is te zien dat het plangebied zich ter hoogte van een gracht bevindt rondom een gebastioneerd voorwerk. Op het 19^e-eeuwse kaartmateriaal, dat de finale fase weergeeft van de vestingen, is te zien dat het plangebied zich bevindt ter hoogte van een gracht omheen een ravelijn. In de 2^e helft van de 19^e eeuw verliest Oostende, door een wijziging in militaire doctrine, haar militaire functie en worden de vestingen stelselmatig ontmanteld. De omgeving van het plangebied wordt vanaf dan stelselmatig opgenomen in het Oostendse stadsweefsel. De huidige bebouwing dateert uit het midden van de 20^e eeuw.

Ter hoogte van het plangebied of belendende percelen is op heden nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. In de ruimere omgeving zijn reeds meerdere archeologische onderzoeken uitgevoerd. Hierbij werden restanten van verschillende fasen van de vroegmoderne stadsversterkingen, waaronder het Peckels bolwerk en Spaans bolwerk, in kaart gebracht. Hierbij werden ook meerdere inhumaties aangetroffen die in verband gebracht kunnen worden met het Beleg van Oostende. Bij controle tijdens werken langs de noordflank van de Petrus- en Pauluskerk werden eveneens een groot aantal inhumaties in kaart gebracht afkomstig van de begraafplaats rondom de kerk. In de meeste gevallen was enkel de afdruk van de houten kist nog zichtbaar. Bij een werfbegeleiding werden eveneens resten van het 'Suid Bolwerk' in kaart gebracht en het 'Bastion des Arbois'. In het geval van het 'Suid Bolwerk' werd een aarden wal op de rand van een gracht of geul aangesneden waarin verticale staken en matten van vlechtwerk werden aangetroffen. Het vondstmateriaal in de wal wijst op een datering in de tweede helft van de 16e eeuw. Ter hoogte van het 'Bastion des Arbois' werden zware paalfunderingen aangetroffen die vermoedelijk teruggaan op de herinrichting van de stadsversterkingen op het eind van de 17e eeuw. De archeologische verwachtingen ter hoogte van het plangebied bestaan dan ook in hoofdzaak uit restanten van de verschillende fasen van de vroegmoderne stadsversterkingen.

Hoewel in de omgeving van het plangebied uitgegaan moet worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed wordt vanwege de aangenomen mate van verstoring een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werkzaamheden aan de Ieperstraat 10-12 worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen.

Vooreerst moet gewezen worden op de reeds aanwezige kelder die ca. 2/3 van het plangebied beslaat. Deze kelder heeft een diepte van ca. 3 m onder het bestaande maaiveld. Redelijkerwijs kan aangenomen worden dat het bodemarchief ter hoogte van dit keldervolume reeds grotendeels is opgeruimd.

In de nog niet onderkelderde zone ten oosten van het geplande gebouw moet er op gewezen worden dat de geplande ingrepen slechts een diepte bereiken van ca. 50 cm onder het maaiveld. Deze zone is op heden echter volledig verhard. De kans wordt bijgevolg klein geacht dat op deze diepte eventueel aanwezige resten van de vesten worden aangesneden.

Daarnaast moet er op gewezen worden dat, gelet de archeologische verwachting, de meest geschikte onderzoeksmethode een proefsleuvenonderzoek zou zijn met proefsleuven haaks op het verwachte verloop van de vesten. De niet onderkelderde zone heeft echter een dermate beperkte oppervlakte (ca. 567 m²) dat verder onderzoek nooit zal leiden tot een beter inzicht inzake het verloop, opbouw of fasering van eventueel aanwezige restanten. Zeker indien rekening gehouden wordt met de beperkte diepte van de werken in deze zone kan enkel geconcludeerd worden dat de kans op wezenlijke kenniswinst bij verdere opvolging van deze werkzaamheden zeer beperkt is.

Vanwege dit beperkte potentieel inzake kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject dan ook als weinig zinvol ingeschat.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerendergoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerendergoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
--	---

